

บทที่ 1 บทนำ

ที่มาและความสำคัญ

สถานการณ์ความรุนแรงและการปฏิบัติการก่อความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายภาคใต้ตลอดช่วงที่ผ่านมา นับตั้งแต่เหตุการณ์ปล้นปืนเมื่อ 14 มกราคม 2547 เรื่อยมาจวบจนปัจจุบัน การปฏิบัติการก่อความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายภาคใต้ได้ทิ้งร่องรอยในเชิงสัญลักษณ์ไว้จำนวนมากพอที่จะให้เราได้ศึกษาค้นคว้าและทำความเข้าใจต่อบุคคลหรือขบวนการก่อความไม่สงบเหล่านี้ได้ในเกือบทุกด้านทั้งในกระบวนการสร้างสมาชิกสร้างอุดมการณ์และโครงสร้างเชิงกายภาพของขบวนการก่อความไม่สงบอันถือเป็นปัจจัยสำคัญต่อการดำรงสถานะเป็นตัวแสดงในการก่อความไม่สงบหรือความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้มาอย่างยาวนาน

การปฏิบัติการของกลุ่มเหล่านี้ส่งผลกระทบโดยตรงต่อเสถียรภาพและความมั่นคงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และบั่นทอนภาพลักษณ์ของไทยในประชาคมระหว่างประเทศมาโดยตลอด (สุรชาติ บำรุงสุข, 2549) การปลุกระดมบ่มเพาะให้เกิดความเจ็บแค้นทางประวัติศาสตร์ระหว่างปัตตานีกับสยามเป็นปัจจัยต้นตอ (Underlying Causes) ที่นำไปสู่นวนคิดอุดมการณ์เชื้อชาติมลายุนิยม (Ethnolism) และชาตินิยม “ปาตานี” (Nationalism) ที่เจือปนด้วยความเจ็บแค้นเกลียดชังและอยากแก้แค้นสยามผสมผสานกับเรื่องเล่าต่อกันมา (Narrative) โดยการยกเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นร่วมสมัย เช่น การเสียชีวิตอย่างมีเงื่อนไขของเหยื่อสูลงภายหลังปี พ.ศ. 2547 โดยยกเหตุการณ์กรือเซะและตากใบเพื่อตอกย้ำให้เกิดความเคียดแค้น มองเห็นว่าสยามคือศัตรูที่แท้จริงของมลายูปัตตานี พร้อมกับใช้เรื่องราวต่างๆ ทางประวัติศาสตร์ให้ปัตตานีดำรงสถานะเป็น “รัฐอิสลาม” (Islamic State) พัฒนาเป็นอุดมการณ์เอกราชรัฐปัตตานี หลังจากนั้นจึงได้นำหลักศาสนาอิสลามในบทบัญญัติที่ว่าด้วย “สงครามญิฮาด” มาตีความและอธิบายบทบัญญัตินั้น ความเจ็บแค้นทางประวัติศาสตร์และความเป็นรัฐอิสลามซึ่งนำด้วยการอธิบายเข้าสู่ความเชื่อและศรัทธาใน “สงครามญิฮาด” ได้อย่างมีเหตุผลจนเชื่อว่าการต่อสู้เพื่อเอกราชปัตตานีถือเป็นการต่อสู้เพื่ออิสลามหรือเป็น “สงครามญิฮาดในอิสลาม” ความเชื่อมั่นศรัทธาในอุดมการณ์ “สงครามญิฮาดในอิสลาม” นี้เองถือเป็นแรงจูงใจสำคัญสูงสุดที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมเป็นสมาชิกของขบวนการก่อความไม่สงบด้วยความสมัครใจบนฐานแห่งศรัทธา (ชินวัฒน์ แม้นเดช, 2555) เมื่อสมาชิกตกลงใจเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มแล้วจะต้องผ่านขั้นตอนการสาบานหรือชูเปาะ

นอกจากนี้ ปพน บุขยมมาลย์ (2551) ได้ศึกษาถึงหลักบัญญัติ 10 ประการ ที่ผู้เป็นสมาชิกขบวนการต้องยึดถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ดังนี้ 1) ต้องทำงานเพื่ออัลเลาะห์ 2) ไม่ทำในสิ่งที่ห้าม 3) ต้องตรงต่อเวลานัดหมาย 4) ต้องรักษาคำพูดของตน 5) ต้องเชื่อฟังคำสั่งของหัวหน้า 6) ไม่เปิดเผย

ความลับแก่คนภายนอก 7) ต้องไปตามนัดหมายทุกครั้ง 8) ต้องให้การสนับสนุนเงินแก่ขบวนการ 9) ไม่ทำในสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์ และ 10) ปฏิบัติงานที่ชำนาญ

การก่อความไม่สงบเป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่กลุ่มชนซึ่งเกิดความขัดแย้งใช้ปฏิบัติการเพื่อให้รัฐสนองตอบต่อข้อเรียกร้องของกลุ่มตนทำการบั่นทอนให้รัฐบาลเกิดความอ่อนแอหรือก่อให้เกิดการจลาจลสับสนวุ่นวายขึ้นภายในประเทศทั้งนี้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กลุ่มก่อการได้วางเป้าหมายไว้ การปฏิบัติการก่อความไม่สงบดังกล่าวนี้ได้เกิดขึ้นมานานแล้วและได้มีการพัฒนาวิธีการรูปแบบในการกระทำการอย่างต่อเนื่องเช่นการก่อความไม่สงบโดยมุ่งเน้นมวลชน (Mass-Oriented Insurgency) การก่อความไม่สงบแบบดั้งเดิม (Traditional Insurgency) การต่อต้านโดยไม่ใช้ความรุนแรง (Non-Violent Resistance) การทำสงครามกองโจร (Guerrilla Warfare) การก่อจลาจลและปฏิวัติ (Riot/Revolution) และการก่อการร้าย (Terrorism) เป็นต้น ดังนั้นจึงเป็นเรื่องปกติธรรมดาที่จะเห็นเหตุการณ์ก่อการร้ายหรือการใช้ความรุนแรงอันได้แก่การวางเพลิง การลอบวางระเบิดและการลอบสังหารประชาชนผู้บริสุทธิ์ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของการก่อความไม่สงบ และตามที่ได้ปรากฏอยู่ในทุกวันนี้ (เสนาะ พรรณพิกุล, 2557) อย่างไรก็ตามสมาชิกของขบวนการก่อความไม่สงบที่เคยก่อเหตุความรุนแรงและมีความผิดตามกฎหมายตลอดจนถูกออกหมายตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน และหมายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ภาครัฐได้ให้โอกาสสำหรับผู้หลงผิดให้กลับมาอยู่กับครอบครัวและร่วมกันพัฒนาสังคมโดยเข้าร่วมโครงการพาคนกลับบ้าน

ซึ่งโครงการพาคนกลับบ้านนั้นเป็นโครงการที่เกิดจากนโยบายสานใจสู่สันติ เพื่อรองรับการกลับมาของผู้ที่ต้องการยุติการก่อเหตุ และต้องการออกจากการร่วมขบวนการ ด้วยการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินการถึง 2 คณะ ได้แก่ คณะกรรมการประสานงานและรณรงค์เพื่อยุติการต่อสู้ด้วยวิธีรุนแรงจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อเป็นสื่อกลางในการติดต่อประสานงานระหว่างภาครัฐกับกลุ่มเป้าหมาย และคณะกรรมการอำนวยความสะดวกด้านกระบวนการยุติธรรม โดยทำหน้าที่ให้การช่วยเหลือด้านกฎหมายและอื่นๆ ให้กับกลุ่มผู้ที่มีหมาย พ.ร.ก.ฉุกเฉินฯและหมาย ป.วิอาญาได้แจ้งความจ้างรายงานตัวแสดงตนต่อเจ้าหน้าที่ที่อยู่ใกล้บ้านหันหน้ามาพูดคุยเจรจาแทนการใช้กำลังในการแก้ปัญหา โดยการเปิดพื้นที่ให้ผู้ที่มีหมายความมั่นคงเข้ามารายงานตัวเพื่อต้องการสร้างความมั่นใจให้แก่กลุ่มเป้าหมายและเครือข่ายให้หันกลับมาต่อสู้ตามกระบวนการยุติธรรมไม่ต้องคอยหลบหนีกลับมาอยู่กับครอบครัวและเข้ามาร่วมกันพัฒนาชุมชนและอยู่ร่วมกันในสังคมให้เกิดสันติสุขร่วมกัน (กรมประชาสัมพันธ์, 2559)

จากข้อมูลของสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ (2560) ระบุว่า ขณะนี้กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า (กอ.รมน.ภาค 4 สน.) ได้มอบหมายให้ศูนย์ปฏิบัติการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ระดับอำเภอ (ศปก.อ) เป็นหน่วยงานหลักในการแก้ปัญหาในระดับพื้นที่ รับรายงานตัวและอำนวยความสะดวกในเบื้องต้น ก่อนเข้าสู่กระบวนการของคณะกรรมการพร้อมทำการรณรงค์ประชาสัมพันธ์สื่อสารไปยังผู้เห็นต่างผ่านทางเครือข่าย จนสามารถสร้างความเชื่อมั่นและพบบุคคลเหล่านั้นกลับมาสู่สังคมใช้ชีวิตร่วมกับครอบครัวอย่างปกติ ซึ่งภาครัฐเชื่อว่า

โครงการพาคณกลับบ้านอาจเป็นมาตรการของจุดเริ่มต้นที่สำคัญในการสร้างความไว้วางใจและเปิดโอกาสให้ผู้เห็นต่างจากภาครัฐได้มีโอกาสเข้ามาต่อสู้ในแนวทางสันติต่อไป

ทั้งนี้โดยส่วนตัวของผู้ศึกษาวิจัยนั้น บทบาทหนึ่งของการทำงานด้านองค์กรภาคประชาสังคม (Civil Society Organization : CSO) และการทำงานร่วมกับผู้แทนพิเศษของรัฐบาล กลุ่มภารกิจงานที่ 2 งานอำนวยความสะดวกยุติธรรมและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ ที่เป็นลักษณะของการมุ่งเน้นการส่งเสริมแนวทางการขับเคลื่อนงานเพื่อแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างสันติวิธีนั้น ประสบการณ์หนึ่งเคยได้สัมผัสและพูดคุยกับกลุ่มผู้นำชุมชนของตำบลตะโละกาโปร์ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ทำให้ทราบข้อมูลอย่างหนึ่งว่า ในพื้นที่ดังกล่าวข้างต้นมีประชาชนที่เข้าร่วมโครงการพาคณกลับบ้านเป็นจำนวนมาก หากเปรียบเทียบกับอัตราส่วนของประชาชนในพื้นที่อื่นๆ ของจังหวัดปัตตานี ประกอบกับระยะเวลาหนึ่งที่เคยมีประชาชนไทยพุทธในตำบลตะโละกาโปร์อพยพครอบครัวและย้ายถิ่นฐานไปอยู่ในภูมิภาคอื่น จึงทำให้พื้นที่แห่งนี้เป็นจุดสนใจของทุกภาคส่วน ทั้งหน่วยงานภาครัฐและองค์กรภาคประชาสังคมชายแดนใต้

ด้วยเหตุนี้ผู้ศึกษาวิจัยจึงสนใจจะศึกษาในประเด็นของ “บทบาทการพัฒนาสังคมของประชาชนที่เข้าร่วมโครงการพาคณกลับบ้าน กรณีศึกษาตำบลตะโละกาโปร์ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี” ซึ่งถือเป็นประเด็นที่น่าสนใจและสำคัญยิ่ง ควรค่าต่อการศึกษาค้นหาคำตอบเป็นอย่างมาก เพราะหากเราสามารถเรียนรู้และเข้าใจถึงการส่งเสริมบทบาทการพัฒนาสังคมของประชาชนที่เข้าร่วมโครงการพาคณกลับบ้านก็จะเป็นประโยชน์ในเชิงข้อมูลทางวิชาการที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการกำหนดยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยไว้ 3 ประการ ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาลักษณะและบทบาทการพัฒนาของประชาชนที่เข้าร่วมโครงการพาคณกลับบ้าน
2. เพื่อวิเคราะห์การส่งเสริมบทบาทการพัฒนาสังคมของประชาชนที่เข้าร่วมโครงการพาคณกลับบ้าน
3. เพื่อเสนอแนวทางในการส่งเสริมบทบาทการพัฒนาสังคมของประชาชนที่เข้าร่วมโครงการพาคณกลับบ้าน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. บทบาทการพัฒนาสังคมของประชาชนที่เข้าร่วมโครงการพาคณกลับบ้าน กรณีศึกษาตำบลตะโละกาโปร์ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี จะเป็นข้อมูลสำคัญเพื่อใช้ในการกำหนดแนวทางการส่งเสริมบทบาทการพัฒนาสังคมให้ดียิ่งขึ้น
2. เข้าใจสภาพปัญหาในการแสดงบทบาทการพัฒนาสังคมของประชาชนที่เข้าร่วมโครงการพาคณกลับบ้าน กรณีศึกษาตำบลตะโละกาโปร์ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี จะเป็นข้อมูลในการเสนอแนวทางแก้ไข เพื่อให้ประชาชนที่เข้าร่วมโครงการสามารถแสดงบทบาทได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาสังคมต่อไป

3. แนวทางในการส่งเสริมบทบาทของประชาชนที่เข้าร่วมโครงการพาคณกลับบ้านกรณีศึกษาตำบลตะโละกาโปร์ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี จะช่วยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ คณะกรรมการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนหน้า (คปต.ส่วนหน้า), กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า (กอ.รมน.ภาค 4 สน.), ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) สามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อการส่งเสริมบทบาทของประชาชนที่เข้าร่วมโครงการพาคณกลับบ้านต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาถึงบทบาทการพัฒนาสังคมใน 2 ระดับ คือ ระดับบุคคลและระดับชุมชน และสภาพปัญหาในการแสดงบทบาทการพัฒนาสังคมตลอดจนแนวทางในการส่งเสริมบทบาทการพัฒนาสังคมของประชาชนที่เข้าร่วมโครงการพาคณกลับบ้าน โดยมีประเด็นในการส่งเสริมบทบาทการพัฒนาสังคมของประชาชนที่เข้าร่วมโครงการ 3 ด้าน คือ 1) การพัฒนาตนเอง 2) การพัฒนาชุมชน และ 3) การมีส่วนร่วมกับผู้นำประชาชน

2. ขอบเขตด้านพื้นที่

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจะทำการศึกษาเฉพาะประชาชนที่เข้าร่วมโครงการพาคณกลับบ้านตำบลตะโละกาโปร์ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยเริ่มศึกษาตั้งแต่เดือนเมษายน พ.ศ. 2561 ถึงพฤศจิกายน พ.ศ. 2561

4. ขอบเขตด้านประชากร

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจะศึกษาประชาชนที่เข้าร่วมโครงการพาคณกลับบ้าน ตำบลตะโละกาโปร์ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ทำการคัดเลือกผู้สมัครใจให้ข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจำนวน 25 คน ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ จำนวน 5 คน ผู้นำชุมชน จำนวน 5 คน ประชาชนที่เข้าร่วมโครงการพาคณกลับบ้าน จำนวน 10 คน และประชาชนทั่วไปที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลตะโละกาโปร์ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี จำนวน 5 คน จากนั้นคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสนทนากลุ่ม โดยมาจากความสมัครใจของผู้ที่เคยให้การสัมภาษณ์ จำนวน 10 คน

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา

บทบาทการพัฒนาสังคม หมายถึง การแสดงออกหรือว่าพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งที่บุคคลได้ปฏิบัติตามสิทธิหรือที่ได้รับมอบหมายของหน้าที่สถานภาพและตำแหน่งนั้นให้บุคคลดำรงอยู่ตามความคาดหวังของบุคคลอื่นต่อพฤติกรรมของบุคคลนั้น โดยองค์ประกอบทั้งหน้าที่ของสถานภาพและตำแหน่งและความคาดหวังของบุคคลนี้จะเป็นตัวกำหนดแบบแผนของพฤติกรรมนั้น ทั้งนี้จะต้องเป็นสิ่งที่สังคมยอมรับด้วย ซึ่งผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าควรมีบทบาทในการพัฒนาสังคม 2 ระดับได้แก่

1. **ระดับบุคคล** เช่น การพัฒนาศักยภาพความเป็นผู้นำในตนเองเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของคนในสังคม เช่น การฝึกอาชีพและการสร้างรายได้ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นของประชาชนที่เข้าร่วมโครงการพาคณกลับบ้าน เป็นต้น

2. **ระดับชุมชน** เช่น การส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมในชุมชนของประชาชนที่เข้าร่วมโครงการพาคณกลับบ้าน และการสร้างความไว้วางใจระหว่างกันเพื่อให้ชุมชนเกิดสันติสุขปราศจากการใช้ความรุนแรงในทุกรูปแบบ เป็นต้น

ส่งเสริมการแสดงบทบาทในการพัฒนาสังคม หมายถึง การแสดงบทบาทการพัฒนาสังคมของประชาชนที่เข้าร่วมโครงการพาคณกลับบ้านทั้งที่เป็นจริงและที่คาดหวัง ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบในเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ กลุ่มผู้ที่มีหมายพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน (พ.ร.ก.ฉุกเฉินฯ) และหมายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ป.วิอาญา)

แนวทางในการส่งเสริมบทบาท หมายถึง วิธีการดำเนินการเพื่อให้ประชาชนที่เข้าร่วมโครงการพาคณกลับบ้านมีบทบาทในการพัฒนาสังคมทั้งในระดับบุคคลและระดับชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

โครงการพาคณกลับบ้าน หมายถึง โครงการตามนโยบายที่ภาครัฐ โดยกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า (กอ.รมน.ภาค 4 สน.) นำมาปรับใช้เพื่อแก้ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วยแนวทางสันติวิธีให้กับกลุ่มผู้ที่มีหมายพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน (พ.ร.ก.ฉุกเฉินฯ) และหมายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ป.วิอาญา) แจ้งความจำนงรายงานตัวแสดงตนต่อเจ้าหน้าที่ที่อยู่ใกล้บ้านหันหน้ามาพูดคุยเจรจาแทนการใช้กำลังในการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นการเปิดพื้นที่ให้ผู้ที่มีความมั่นใจเข้ามารายงานตัวเพื่อต้องการสร้างความมั่นใจให้แก่กลุ่มเป้าหมายและเครือข่ายให้หันกลับมาต่อสู้ตามกระบวนการยุติธรรมไม่ต้องคอยหลบหนีกลับมาอยู่กับครอบครัวและเข้าร่วมกันพัฒนาชุมชนและอยู่ร่วมกันในสังคมให้เกิดสันติสุขร่วมกัน

คณกลับบ้าน หมายถึง กลุ่มบุคคลที่หน่วยงานความมั่นคงของภาครัฐพยายามให้ความช่วยเหลือในกระบวนการต่อสู้ทางกฎหมายอย่างสันติวิธี ปราศจากการใช้ความรุนแรง ซึ่งผ่านขั้นตอนของการเข้าร่วมโครงการพาคณกลับบ้าน โดยเป็นประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เห็นต่างจากรัฐและเคยมีพฤติกรรมที่ใช้ความรุนแรงในการแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ ประกอบด้วย กลุ่มบุคคลที่มีความผิดตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน (พ.ร.ก. ฉุกเฉินฯ) และกลุ่มบุคคลที่มีความผิดตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ป.วิ อาญา) ตลอดจนกลุ่มบุคคลที่หวาดระแวงแล้วหลบหนีออกนอกพื้นที่หรือออกนอกประเทศไทย

กฎหมายพิเศษที่บังคับใช้ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ หมายถึง พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 (พ.ร.ก. ฉุกเฉินฯ), ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ป.วิอาญา) และพระราชบัญญัติ (พ.ร.บ.) กฎอัยการศึก พ.ศ.2547

หน่วยงานภาครัฐ/เจ้าหน้าที่ภาครัฐ หมายถึง เจ้าหน้าที่จากคณะกรรมการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหাজังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนหน้า (คปต.ส่วนหน้า/ผู้แทนพิเศษของรัฐบาล), กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ภาค 4 ส่วนหน้า (กอ.รมน.ภาค 4 สน.), สำนักงานยุติธรรมจังหวัดปัตตานี, ศูนย์ปฏิบัติการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ระดับอำเภอ (ศปก.อ)

ผู้นำชุมชน หมายถึง ผู้นำท้องถิ่น (ในที่นี้หมายถึง เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลตะโละกาโปร์, กำนัน และผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ตำบลตะโละกาโปร์), ผู้นำตามธรรมชาติ (ผู้นำศาสนา หรือบุคคลที่มากด้วยประสบการณ์และเป็นผู้ที่ประชาชนในตำบลตะโละกาโปร์ให้ความเคารพนับถือ)

ประชาชนทั่วไป หมายถึง ประชาชนสามัญชนทั่วไปที่ไม่มีพันธะทางกฎหมายหรือไม่มีการกระทำความผิดตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน (พ.ร.ก. ฉุกเฉินฯ) และกลุ่มบุคคลที่มีความผิดตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ป.วิ อาญา) ที่บังคับใช้ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ หรืออธิบายอีกนัยหนึ่งได้ว่าเป็นบุคคลที่มีความหมายตรงกันข้ามกับประชาชนที่เข้าร่วมโครงการพาคคนกลับบ้าน

Prince of Songkla University
Pattani Campus